

**OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA
ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ Z TYTUŁU PROWADZENIA
DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ LUB UŻYTKOWANIA MIENIA**

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

Na podstawie niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia, Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych, zwane dalej Towarzystwem, zawiera umowy ubezpieczenia z osobami fizycznymi, osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi nie będącymi osobami prawnymi, prowadzącymi działalność gospodarczą, zwanymi dalej Ubezpieczającymi.

§ 2

1. Umowa ubezpieczenia może być zawarta na uzgodnionych przez strony warunkach dodatkowych lub odmiennych od postanowień niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia.
2. Warunki dodatkowe lub odmienne uzgodnione przez strony w trybie określonym w ust.1 powinny być sporządzone na piśmie i w pełnym brzmieniu dołączone do umowy, pod rygorem nieważności.
3. W razie sprzeczności treści umowy z niniejszymi ogólnymi warunkami ubezpieczenia strony są związane umową, z zastrzeżeniem postanowienia ust.4.
4. Różnicę między treścią umowy a ogólnymi warunkami ubezpieczenia Towarzystwo jest zobowiązane przedstawić Ubezpieczającemu na piśmie przed zawarciem umowy ubezpieczenia (za wyjątkiem umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji).

§ 3

1. Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek (Ubezpieczonego). W takiej sytuacji postanowienia niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia stosuje się odpowiednio również do Ubezpieczonego, z zastrzeżeniem, że roszczenie o zapłatę składki przysługuje wyłącznie przeciwko Ubezpieczającemu.
2. Za osoby objęte ubezpieczeniem uważa się oprócz Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, również obecnych i byłych pełnomocników oraz pracowników Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, w zakresie szkód wyrządzonych w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych na jego rzecz.

§ 4

(definicje)

Wszelkie pojęcia stosowane w niniejszych ogólnych warunkach ubezpieczenia należy interpretować w oparciu o poniższy wykaz definicji, przy czym w razie wątpliwości co do terminów nie zdefiniowanych w niniejszych ogólnych warunkach ubezpieczenia, zastosowanie mają definicje ustawowe wraz z ich aktualną wykładnią sądową:

- 1) **czyste straty finansowe** - uszczerbek majątkowy nie wynikający bezpośrednio ze szkód w mieniu ani na osobie, polegający na rzeczywistych stratach finansowych albo utraconych korzyściach finansowych poszkodowanego,
- 2) **obrót** - przychody uzyskane i należne Ubezpieczającemu za sprzedane produkty, towary lub usługi w ramach prowadzonej przez Ubezpieczającego działalności gospodarczej,
- 3) **osoby bliskie** - małżonek, osoby pozostające w konkubinacie, rodzeństwo, rodzice, ojczym, macocha, dzieci, pasierbowie, teściowie, zięciowie, synowie, dziadkowie, wnuki, przysposobieni i przysposabiający,
- 4) **osoby trzecie** - wszystkie osoby nie będące stroną umowy ubezpieczenia,
- 5) **polisa** - dokument ubezpieczenia potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia,
- 6) **szkoda na osobie** - śmierć, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia, a także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia,
- 7) **szkoda w mieniu** - utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy ruchomej albo nieruchomości, a także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie wystąpiła utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy,
- 8) **wypadek ubezpieczeniowy** - zdarzenie powodujące wystąpienie szkody na osobie lub w mieniu, zaistniałe okresie ubezpieczenia.

PRZEDMIOT, ZAKRES I MIEJSCE UBEZPIECZENIA

§ 5

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest ustawowa odpowiedzialność cywilna osób objętych ubezpieczeniem za szkody w mieniu lub na osobie wyrządzone osobom trzecim, w związku z prowadzoną działalnością

gospodarczą lub użytkowaniem mienia, w następstwie czynu niedozwolonego (**odpowiedzialność cywilna deliktowa**).

2. Odpowiedzialnością Towarzystwa objęte są roszczenia osób poszkodowanych lub uprawnionych, dotyczące szkód będących następstwem zdarzeń, które miały miejsce w okresie ubezpieczenia, zgłoszone w terminach ustawowo określonych.
3. Ochroną ubezpieczeniową objęte są szkody wyrządzone nieumyślnie, w tym wskutek rażącego niedbalstwa.
4. W granicach udzielonej ochrony, Towarzystwo ma obowiązek dokonania oceny sytuacji faktycznej i prawnej oraz podjęcia decyzji o uznaniu roszczenia i wypłacie odszkodowania albo prowadzeniu obrony Ubezpieczającego przed nieuzasadnionym roszczeniem.
5. W granicach określonej w umowie sumy gwarancyjnej pokrywane są:
  - 1) niezbędne koszty działań podjętych przez Ubezpieczającego w celu zapobieżenia szkodzi lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli środki te były uzasadnione, chociażby okazały się bezskuteczne,
  - 2) koszty wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych w uzgodnieniu z Towarzystwem, w celu ustalenia okoliczności uchybienia lub rozmiaru szkody,
  - 3) niezbędne koszty obrony sądowej w sporze prowadzonym na polecenie Towarzystwa lub za jego zgodą; jeżeli w wyniku zdarzenia powodującego odpowiedzialność Ubezpieczającego objętą ochroną ubezpieczeniową zostanie przeciwko sprawcy szkody wdrożone postępowanie karne, Towarzystwo pokrywa koszty obrony, jeżeli zażądało powołania obrońcy lub wyraziło zgodę na pokrycie tych kosztów.

WYŁĄCZENIA I OGRANICZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 6

1. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód:
  - 1) których wysokość nie przekracza kwoty 50 euro (franszyza integralna) według średniego kursu NBP z daty ustalenia wysokości odszkodowania,
  - 2) za które osoba objęta ubezpieczeniem jest odpowiedzialna wskutek umownego przejścia odpowiedzialności cywilnej osoby trzeciej, albo wskutek rozszerzenia zakresu własnej odpowiedzialności cywilnej wynikającej z ustawy,
  - 3) wyrządzonych umyślnie przez osoby objęte ubezpieczeniem lub osoby bliskie osób objętych ubezpieczeniem,
  - 4) wyrządzonych osobom bliskim osób objętych ubezpieczeniem,
  - 5) związanych z działaniami wojennymi, stanem wojennym, stanem wyjątkowym, wewnętrznymi zamieszkami, strajkami, rozruchami, lokautami, aktami terroryzmu lub sabotażu,
  - 6) powstałych wskutek reakcji jądrowej, skażenia radioaktywnego, skażenia lub zanieczyszczenia opadami przemysłowymi, działania broni biologicznej lub chemicznej, promieni laserowych i maserowych, pola magnetycznego lub elektromagnetycznego, oddziaływania azbestu lub formaldehydu,
  - 7) powstałych wskutek osiadania gruntu, osunięcia się ziemi, zalania przez wody stojące lub płynące, a także wskutek cofnięcia się cieczy w systemach kanalizacyjnych,
  - 8) pokrywanych na podstawie prawa górniczego lub geologicznego,
  - 9) wynikłych z przeniesienia chorób zakaźnych i zakażeń, o których istnieniu osoba objęta ubezpieczeniem wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć, w tym spowodowanych przez wirus HIV,
  - 10) związanych z naruszeniem praw autorskich, patentów, znaków towarowych i nazw fabrycznych,
  - 11) związanych z użytkowaniem statków oraz urządzeń latających i pływających,
  - 12) wyrządzonych przez nie przetworzone produkty rolne, leśne lub hodowlane albo zwierzynę łowną,
  - 13) polegających na wystąpieniu czystych strat finansowych.
2. Z zakresu ubezpieczenia wyłączone są również szkody:
  - 1) w wartościach pieniężnych, aktach, dokumentach, rękopisach, pieczętkach, planach konstrukcyjnych, dokumentacji technicznej, prototypach, wzorach i eksponatach (w tym muzealnych), dziełach sztuki, danych na wszelkiego rodzaju nośnikach danych,
  - 2) w pojazdach mechanicznych należących do osób zatrudnionych przez Ubezpieczającego, bez względu na podstawę prawną zatrudnienia.
3. Ubezpieczenie nie pokrywa grzywien i kar administracyjnych lub sądowych oraz innych kar o charakterze pieniężnym, w tym również odszkodowań o charakterze karnym, nałożonych na osoby objęte ubezpieczeniem.
4. Strony mogą uzgodnić wprowadzenie do umowy ubezpieczenia franszyzy redukcyjnej.

§ 7

O ile zakres ochrony nie został rozszerzony poprzez włączenie do umowy uzgodnionych na piśmie indywidualnych klauzul, ubezpieczenie nie obejmuje również:

- 1) szkód powodujących roszczenia pomiędzy osobami objętymi ubezpieczeniem na podstawie tej samej umowy,
- 2) szkód w mieniu, z którego osoby objęte ubezpieczeniem korzystały na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu lub innego pokrewnego stosunku prawnego,
- 3) szkód na osobie, wyrządzonych osobom zatrudnionym przez osoby objęte ubezpieczeniem lub wykonującym usługi na rzecz osób objętych ubezpieczeniem, bez względu na podstawę prawną zatrudnienia lub świadczenia usług,
- 4) szkód wynikłych z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania,
- 5) szkód w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą osób objętych ubezpieczeniem,
- 6) szkód wyrządzonych przez osoby, którym osoby objęte ubezpieczeniem powierzyły wykonanie pracy, usługi lub innych czynności,
- 7) szkód powstałych po wykonaniu pracy albo usługi, wynikłych z ich wadliwego wykonania,
- 8) szkód bezpośrednio lub pośrednio wynikłych z emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji,
- 9) szkód w mieniu stanowiącym przedmiot obróbki, naprawy lub innych czynności w ramach usług wykonywanych przez osoby objęte ubezpieczeniem,
- 10) szkód wyrządzonych przez pojazdy mechaniczne nie podlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej,
- 11) szkód wyrządzonych w związku z organizowaniem imprez,
- 12) szkód wynikających z prowadzenia działalności hotelarskiej,
- 13) szkód wyrządzonych w związku z zakażeniem salmonellą,
- 14) szkód powstałych w następstwie awarii, niewłaściwego działania lub eksploatacji urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania,
- 15) szkód z tytułu zdarzeń, które wystąpiły poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 8

Z zakresu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wyłączone są również szkody:

- 1) objęte systemem ubezpieczeń obowiązkowych,
- 2) objęte obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniem z tytułu wykonywania określonego zawodu,
- 3) wynikłe z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przewozu lub spedycji,
- 4) wyrządzone w związku z wykonywaniem czynności życia prywatnego.

ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 9

1. Umowa ubezpieczenia zostaje zawarta na podstawie kompletnie wypełnionego i podpisanego przez Ubezpieczającego wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia, sporządzonego na formularzu Towarzystwa.
2. Wniosek powinien zawierać co najmniej następujące dane:
  - 1) pełną nazwę (imię i nazwisko) i adres Ubezpieczającego,
  - 2) pełną nazwę (imię i nazwisko) i adres Ubezpieczonego,
  - 3) rodzaj prowadzonej działalności,
  - 4) NIP lub Regon oraz numer EKD/PKD,
  - 5) okres ubezpieczenia,
  - 6) przedmiot ubezpieczenia,
  - 7) zakres ubezpieczenia,
  - 8) sumę gwarancyjną,
  - 9) liczbę zatrudnionych pracowników,
  - 10) wysokość aktywów lub wysokość obrotu,
  - 11) liczbę, rodzaj oraz wielkość szkód w okresie ostatnich 3 lat, z rozbiciem na poszczególne ryzyka i lata.
3. Jeżeli wniosek nie zawiera wszystkich danych określonych w ust.2 lub dodatkowych danych wymaganych w formularzu wniosku, Ubezpieczający powinien na wezwanie Towarzystwa odpowiednio go uzupełnić lub sporządzić nowy wniosek w terminie 14 dni od daty otrzymania wezwania Towarzystwa.
4. Z datą doręczenia przez Towarzystwo polisy Ubezpieczającemu dochodzi do zawarcia umowy ubezpieczenia.

SUMA GWARANCYJNA

§ 10

1. W umowie ubezpieczenia ustala się ogólną sumę gwarancyjną, która stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, łącznie dla szkód w mieniu i na osobie.
2. W stosunku do określonych ryzyk lub rodzajów szkód można w umowie określić indywidualne limity w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej (sublimity).

SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

§ 11

1. Towarzystwo dokonuje ustalenia wysokości składki ubezpieczeniowej za cały okres ubezpieczenia w oparciu o taryfę składek obowiązującą w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.
2. Kwotę zasadniczą składki stanowi iloczyn sumy gwarancyjnej i stawki taryfowej.
3. Kalkulując wysokość składki ubezpieczeniowej, uwzględnia się:
  - 1) okres ubezpieczenia,
  - 2) zakres ochrony ubezpieczeniowej,
  - 3) rodzaj prowadzonej działalności,
  - 4) liczbę zatrudnionych pracowników,
  - 5) wysokość aktywów lub wysokość obrotu.
4. Towarzystwo może udzielić zniżek składki z tytułu:
  - 1) wprowadzenia franszyzy redukcyjnej,
  - 2) bezszkodowej kontynuacji ubezpieczenia,
  - 3) jednorazowej opłaty składki.
5. Towarzystwo może naliczyć wyższe składki ze względu na:
  - 1) rozszerzenie zakresu ochrony ubezpieczeniowej,
  - 2) szkodowy przebieg ubezpieczenia w ostatnim okresie ubezpieczenia,
  - 3) zawarcie umowy na warunkach odmiennych od postanowień niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia.
6. W umowach ubezpieczenia zawieranych na okres krótszy od jednego roku, składkę oblicza się przy zastosowaniu tabeli frakcyjnej. W takiej sytuacji składka jest płatna jednorazowo, z góry za cały okres ubezpieczenia.
7. W przypadku doubezpieczenia, dodatkowa składka jest płatna jednorazowo, proporcjonalnie do pozostałego okresu ochrony ubezpieczeniowej.

§ 12

1. Wysokość składki, termin oraz sposób jej zapłaty określa się w polisie.
2. Ubezpieczający opłaca składkę przy zawieraniu umowy ubezpieczenia z góry za cały okres ubezpieczenia, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono płatność składki na innych zasadach.
3. Jeżeli zapłata dokonywana jest w formie przelewu bankowego, za datę zapłaty składki uważa się datę wpłynięcia pełnej kwoty składki lub raty składki na właściwy rachunek Towarzystwa lub pośrednika, pod warunkiem opatrzenia zlecenia przelewu lub polecenia zapłaty informacjami pozwalającymi na ich jednoznaczną identyfikację, w szczególności numerem polisy.

§ 13

Jeżeli podstawą do obliczenia składki jest obrót, liczba pracowników, fundusz płac lub inna zmienna wielkość, Ubezpieczający obowiązany jest w terminie do 90 dni po zakończeniu okresu ubezpieczenia podać do wiadomości Towarzystwa rzeczywiste wartości osiągnięte w tym czasie w celu ostatecznego rozliczenia składki ubezpieczeniowej.

§ 14

Przy zmianie warunków umowy ubezpieczenia w trakcie jej trwania, powodującej konieczność opłacenia dodatkowej składki (lub zwrotu składki), składkę tę przelicza się według taryfy składek obowiązującej w dniu zawierania umowy ubezpieczenia. Ewentualna składka dodatkowa jest płatna jednorazowo.

POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI TOWARZYSTWA

§ 15

1. Odpowiedzialność Towarzystwa rozpoczyna się w dniu wskazanym w polisie jako początek okresu ubezpieczenia.
2. Umowa ubezpieczenia zostaje zawarta na okres 12 miesięcy, chyba że strony umówią się inaczej.

§ 16

Ochrona ubezpieczeniowa kończy się z chwilą:

- 1) wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym przez Towarzystwo, w trybie określonym w § 18 ust.1,
- 2) odstąpienia od umowy ubezpieczenia przez Ubezpieczającego, w trybie określonym w § 18 ust.2,
- 3) wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym w trybie określonym w § 18 ust.3,
- 4) upływu terminu 7 dni od dnia otrzymania przez Ubezpieczającego wezwania do zapłaty kolejnej raty składki, wysłanego przez Towarzystwo po upływie terminu jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania spowoduje ustanie odpowiedzialności Towarzystwa,
- 5) wyczerpania sumy gwarancyjnej określonej w polisie, wskutek wypłaty odszkodowania lub odszkodowań (odpowiedzialność Towarzystwa trwa nadal, jeżeli do umowy włączono klauzulę automatycznego doubezpieczenia),
- 6) zakończenia okresu ubezpieczenia określonego w polisie (z zastrzeżeniem ustawowych terminów zgłaszania roszczeń).

PRAWA I OBOWIĄZKI STRON UMOWY

§ 17

Towarzystwo jest zobowiązane do:

- 1) doręczenia Ubezpieczającemu tekstu ogólnych warunków ubezpieczenia przed zawarciem umowy ubezpieczenia,
- 2) przedstawienia Ubezpieczającemu w formie pisemnej różnic między postanowieniami umowy a ogólnych warunków ubezpieczenia (zapis ten nie ma zastosowania do umów zawieranych w drodze negocjacji),
- 3) wydania Ubezpieczającemu polisy,
- 4) udzielenia Ubezpieczającemu informacji o sposobie i trybie rozpatrywania skarg lub zażaleń oraz o organie właściwym do ich rozpatrzenia,
- 5) udostępnienia Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu lub osobie występującej z roszczeniem informacji i dokumentów, które miały wpływ na ustalenie odpowiedzialności Towarzystwa i wysokości odszkodowania.

§ 18

1. Jeżeli Towarzystwo ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie, Towarzystwo może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosiło odpowiedzialność.
2. Jeżeli umowę ubezpieczenia zawarto na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo do odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą - w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki za okres, w jakim Towarzystwo udzielało ochrony ubezpieczeniowej.
3. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.

§ 19

1. Przed zawarciem umowy Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości Towarzystwa wszystkie znane sobie okoliczności, o które Towarzystwo zapytywało w formularzu wniosku albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane.
2. W czasie trwania ochrony ubezpieczeniowej, Ubezpieczający zobowiązany jest zawiadamiać Towarzystwo o zmianach okoliczności, o które Towarzystwo zapytywało w formularzu wniosku albo przed zawarciem umowy w innych pismach, niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
3. Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, których z naruszeniem postanowień ust.1-2 Ubezpieczający nie podał do wiadomości Towarzystwa. Jeżeli do naruszenia obowiązków określonych w ust.1-2 doszło z winy umyślnej Ubezpieczającego, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, których Ubezpieczający nie podał do wiadomości Towarzystwa.
4. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, obowiązki określone w ust.1-2 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jaki i Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

§ 20

1. W okresie ubezpieczenia Ubezpieczający jest zobowiązany:
  - 1) zapobiegać powstaniu szkód, w szczególności przez zachowanie należytej staranności oraz przestrzeganie przepisów prawa,
  - 2) niezwłocznie powiadomić Towarzystwo na piśmie o zwiększeniu ryzyka, zwłaszcza w przypadku, gdy:
    - a) nastąpi zmiana okoliczności, o które pytano we wniosku,
    - b) zostanie podjęta nowa działalność gospodarcza lub zostanie zmieniony jej rodzaj,
2. W przypadku naruszenia z winy umyślnej obowiązków wynikających z ust.1, Towarzystwo odmawia wypłaty odszkodowania za szkody powstałe z tego powodu.
3. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, obowiązki określone w ust.1 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jaki i Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

§ 21

1. W przypadku zgłoszenia Ubezpieczającemu roszczenia o odszkodowanie z tytułu ponoszonej przez niego odpowiedzialności cywilnej, jest on obowiązany, najpóźniej w terminie 7 dni od daty zgłoszenia roszczenia, powiadomić o tym Towarzystwo, przedstawiając wszelkie niezbędne dokumenty dotyczące okoliczności i rozmiaru szkody. W razie ustnego zgłoszenia szkody, Ubezpieczający jest zobowiązany do potwierdzenia zgłoszenia na piśmie w terminie 3 dni roboczych.
2. Obowiązek określony w ust.1 dotyczy również Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

§ 22

1. Ubezpieczający jest ponadto zobowiązany:
  - 1) przestrzegać wszelkich przepisów właściwych dla prowadzonej działalności gospodarczej,
  - 2) użyć wszelkich dostępnych mu środków w celu zmniejszenia rozmiarów szkody,
  - 3) starać się o ustalenie okoliczności wypadku, jego świadków i zabezpieczenie dowodów, a jeżeli nie jest sprawcą szkody – dążyć do ustalenia sprawcy,
  - 4) niezwłocznie powiadomić policję w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa,
  - 5) zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę,
  - 6) dostarczyć Towarzystwu w ciągu 14 dni od daty zgłoszenia szkody dowodu ubezpieczenia,
  - 7) umożliwić osobom upoważnionym przez Towarzystwo dokonania ustalenia okoliczności powstania szkody, wyceny rozmiaru szkody i zasadności roszczenia oraz udzielenia w tym celu wszelkiej pomocy i wyjaśnień.
2. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, obowiązki określone w ust.1 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jaki i Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
3. Towarzystwo zastrzega sobie prawo weryfikacji wszelkich dokumentów składanych przez Ubezpieczającego i dotyczących zaistniałego wypadku ubezpieczeniowego.

§ 23

1. W przypadku wszczęcia dochodzenia, śledztwa lub wydania nakazu karnego lub nakazu zapłaty w związku z zaistniałym wypadkiem ubezpieczeniowym, Ubezpieczający powinien niezwłocznie poinformować o tym fakcie Towarzystwo nawet, gdy sam wypadek został już zgłoszony.
2. W przypadku wytoczenia powództwa przeciw Ubezpieczającemu, w związku z ponoszoną przez niego odpowiedzialnością cywilną objętą ochroną ubezpieczeniową, powinien on również niezwłocznie poinformować o tym fakcie Towarzystwo.
3. Jeżeli dojdzie do procesu sądowego w sprawie roszczenia z tytułu odpowiedzialności cywilnej, Ubezpieczający powinien na żądanie Towarzystwa pozostawić prowadzenie procesu, udzielić pełnomocnictwa osobie wskazanej przez Towarzystwo i dostarczyć wszelkich wyjaśnień uznanych przez tę osobę za niezbędne. Powyższe nie zwalnia jednak Ubezpieczającego z obowiązku wnoszenia w terminie sprzeciwu lub właściwych środków odwoławczych od orzeczeń, nakazów zapłaty lub decyzji administracyjnych w sprawie odszkodowań.
4. Ubezpieczający jest obowiązany dostarczyć Towarzystwu orzeczenie sądu w takim czasie, aby możliwe było zajęcie stanowiska co do wniesienia środka odwoławczego.
5. Towarzystwo jest upoważnione do składania w imieniu Ubezpieczającego wszelkich oświadczeń, które uzna za konieczne w celu zmniejszenia lub odparcia roszczenia.
6. Jeżeli istnieją przesłanki do uwolnienia się Ubezpieczającego od odpowiedzialności cywilnej z tytułu zaistniałej szkody w całości lub części, to powyższe dotyczy również Towarzystwa.

7. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, obowiązki określone w ust.1-5 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jaki i Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

USTALENIE ROZMIARU SZKODY I WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

§ 24

1. Towarzystwo wypłaca osobie uprawnionej należne odszkodowanie według zasad odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczającego.
2. Do ustalonej wysokości szkody dolicza się w granicach sumy gwarancyjnej, niezbędne koszty, o których mowa w § 5 ust.5.

§ 25

1. W uzasadnionych przypadkach Ubezpieczający i Towarzystwo mogą uzgodnić lub każda ze stron może zażądać, by okoliczności powstania szkody lub wysokość szkody zostały ustalone przez rzeczoznawców.
2. W razie rozbieżności w opiniach rzeczoznawców, strony mogą powołać rzeczoznawcę opiniującego, który na podstawie przedłożonych do wglądu ekspertyz i własnej oceny stanu faktycznego wydaje wiążącą opinię.
3. Postępowanie rzeczoznawców nie zwalnia Ubezpieczającego z dopełnienia obowiązków wynikających z §§ 22-23.

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE ROSZCZEŃ UBEZPIECZENIOWYCH WYPŁATA ODSZKODOWANIA

§ 26

1. Po otrzymaniu zawiadomienia o szkodzie, Towarzystwo w terminie 7 dni poinformuje pisemnie Ubezpieczającego (jeżeli nie jest on osobą występującą z tym zawiadomieniem) o przyjęciu zgłoszenia oraz poinformuje pisemnie osobę występującą z roszczeniem, jakie dokumenty są niezbędne do ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa lub wysokości odszkodowania.
2. Towarzystwo wypłaca odszkodowanie poszkodowanemu lub osobie uprawnionej w terminie 30 dni, licząc od daty zgłoszenia roszczenia.
3. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa lub wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłacane jest w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. W takiej sytuacji bezsporna część odszkodowania wypłacana jest w terminie określonym w ust.2.
4. Jeżeli odszkodowanie z tytułu zgłoszonego roszczenia nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości, niż określona w zgłoszonym roszczeniu, Towarzystwo zawiadomi o tym pisemnie osobę występującą z roszczeniem w terminach określonych w ust. 2-3, wskazując na okoliczności oraz podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania oraz poinformuje o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.
5. Ubezpieczający, Ubezpieczony lub osoba występująca z roszczeniem mają prawo wglądu do akt szkodowych i sporządzania na swój koszt odpisów lub kserokopii dokumentów.
6. Po wypłacie odszkodowania, sumę gwarancyjną zmniejsza się o odszkodowania wypłacone w czasie trwania ubezpieczenia. Suma gwarancyjna może być uzupełniona do pierwotnej wysokości na wniosek Ubezpieczającego po opłaceniu dodatkowej składki za doublebezpieczenie.
7. Za opłatą dodatkowej składki, Towarzystwo po wypłacie odszkodowania automatycznie uzupełni sumę gwarancyjną do poprzedniego poziomu, informując o tym Ubezpieczającego, który w ciągu 14 dni od poinformowania go, może sprzeciwić się doublebezpieczeniu. Jeżeli Ubezpieczający nie wniesie sprzeciwu, Towarzystwo naliczy dodatkową składkę za doublebezpieczenie.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 27

1. Wszelkie zawiadomienia i oświadczenia kierowane do Towarzystwa powinny być składane na piśmie za pokwitowaniem lub przesłane pismem poleconym, pod rygorem nieważności.
2. Jeżeli Ubezpieczający zmienił siedzibę lub miejsce zamieszkania i nie zawiadomił o tym Towarzystwa, pismo Towarzystwa skierowane do ostatniej znanej siedziby lub miejsca zamieszkania Ubezpieczającego wywiera skutki prawne od chwili, w której byłoby doręczone, gdyby Ubezpieczający nie zmienił siedziby lub miejsca zamieszkania.
3. W sprawach nieuregulowanych niniejszymi ogólnymi warunkami ubezpieczenia stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i inne przepisy bezwzględnie obowiązujące.

4. Skargi i zażalenia związane z wykonywaniem niniejszej umowy ubezpieczenia rozpatrywane są przez Zarząd Towarzystwa.
5. Skargi lub zażalenia powinny być składane w formie pisemnej i zawierać co najmniej:
  - 1) nazwę firmy, imię, nazwisko i dane teleadresowe osoby składającej skargę lub zażalenie,
  - 2) numer polisy lub szkody oraz nazwę (imię i nazwisko) Ubezpieczającego i Ubezpieczonego,
  - 3) opis sytuacji będącej przedmiotem skargi lub zażalenia,
  - 4) uzasadnienie wraz z przedstawieniem ewentualnych dowodów.
6. Po rozpatrzeniu skargi lub zażalenia, stanowisko Towarzystwa zostanie przesłane pisemnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania skargi lub zażalenia, listem poleconym na adres wskazany w treści skargi lub zażalenia.
7. Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu lub uprawnionemu do odszkodowania przysługuje prawo wniesienia skargi do Rzecznika Ubezpieczonych.
8. Ewentualne spory powstałe w związku z umową ubezpieczenia rozstrzygane będą przez sąd właściwy miejscowo dla siedziby Towarzystwa lub dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub Uprawnionego.
9. Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia zostały uchwalone w dniu 16 lipca 2007 roku przez Zarząd Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych z siedzibą w Sopocie i mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 10 sierpnia 2007 roku.

GRZEGORZ BUCZKOWSKI

PREZES ZARZĄDU

KRZYSZTOF KOSZNIK

WICEPREZES ZARZĄDU

KATARZYNA BIERANOWSKA

CZŁONEK ZARZĄDU

**Załącznik do ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej
z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia**

WYKAZ KLAUZUL INDYWIDUALNYCH

Nr	Tytuł
01	Roszczenia pomiędzy osobami objętymi ubezpieczeniem na podstawie tej samej umowy
02	Szkody w nieruchomościach osób trzecich użytkowanych przez osoby objęte ubezpieczeniem
02A	Szkody w rzeczach ruchomych osób trzecich użytkowanych przez osoby objęte ubezpieczeniem
03	Włączenie ryzyka odpowiedzialności cywilnej pracodawcy za wypadki przy pracy
04	Szkody wynikłe z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania
05	Szkody w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod kontrolą lub dozorem osób objętych ubezpieczeniem
05A	Szkody w pojazdach mechanicznych znajdujących się w pieczy, pod kontrolą lub dozorem osób objętych ubezpieczeniem
05B	Szkody w wartościach pieniężnych znajdujących się w pieczy, pod kontrolą lub dozorem osób objętych ubezpieczeniem
06	Szkody wyrządzone osobom trzecim przez podwykonawców osób objętych ubezpieczeniem
07	Szkody wyrządzone przez wadliwie wykonane prace albo usługi
08	Szkody wynikłe z zanieczyszczenia lub skażenia powietrza, wody lub gruntu
09	Szkody w rzeczach poddanych obróbce, czyszczeniu lub naprawie
10	Szkody wyrządzone przez pojazdy nie podlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej
11	Szkody wyrządzone w związku z organizowaniem imprez nie mających charakteru imprez masowych
12	Szkody wynikające z prowadzenia działalności hotelarskiej
13	Szkody wyrządzone w związku z zakażeniem salmonellą
14	Szkody powstałe w następstwie awarii, niewłaściwego działania lub eksploatacji urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania
15	Rozszerzenie terytorialnego zakresu ubezpieczenia

Załącznik do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria ..... nr .....

KLAUZULA Nr 01

włączenie roszczeń pomiędzy osobami objętymi ubezpieczeniem na podstawie tej samej umowy

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień umowy ubezpieczenia określonych we wniosku i w ogólnych warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w mieniu lub na osobie powodujące roszczenia pomiędzy osobami lub podmiotami ubezpieczonymi na podstawie tej samej umowy ubezpieczenia.
2. Ubezpieczenie obejmuje wyłącznie roszczenia pomiędzy osobami / podmiotami wymienionymi w umowie ubezpieczenia.
3. Ubezpieczeniem nie są objęte roszczenia osób zatrudnionych wobec pracodawcy oraz pracodawcy wobec osób zatrudnionych, bez względu na podstawę prawną zatrudnienia.
4. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust.1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego poniżej.
5. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust.1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie.

Sublimit w ramach sumy gwarancyjnej: .....zł
na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia

_____
pieczęć i podpis Ubezpieczającego

_____
pieczęć i podpis przedstawiciela Towarzystwa

Załącznik do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria ..... nr .....

KLAUZLA Nr 02

szkody w nieruchomościach osób trzecich użytkowanych przez osoby objęte ubezpieczeniem (odpowiedzialność cywilna najemcy)

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień umowy ubezpieczenia określonych we wniosku i w ogólnych warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu nieruchomości i ich części składowych, oddanych w użytkowanie osób objętych ubezpieczeniem na podstawie umowy najmu, dzierżawy albo innego pokrewnego stosunku prawnego.
2. Ubezpieczenie nie obejmuje:
  - 1) szkód w gruntach wszelkiego rodzaju,
  - 2) szkód w urządzeniach i instalacjach wszelkiego rodzaju oraz podmiotach ze szkła, ceramiki, terakoty lub tworzyw sztucznych, chyba że stanowią część składową nieruchomości, o których mowa w ust.1,
  - 3) szkód wynikłych ze zużycia rzeczy w trakcie ich użytkowania.
3. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust.1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego poniżej.
4. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust.1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę w wysokości ustalonej w umowie.

Sublimit w ramach sumy gwarancyjnej:

.....zł
na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia

_____
pieczęć i podpis Ubezpieczającego

_____
pieczęć i podpis przedstawiciela Towarzystwa

Załącznik do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria ..... nr .....

KLAUZULA Nr 03

włączenie ryzyka odpowiedzialności cywilnej pracodawcy za wypadki przy pracy (odpowiedzialność cywilna pracodawcy)

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień umowy ubezpieczenia określonych w wniosku i w ogólnych warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody na osobie wynikające z wypadków przy pracy w rozumieniu ustawy z dnia 30.10.2002 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, wyrządzone pracownikom Ubezpieczającego.
2. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje:
  - 1) szkód wynikłych z wypadków mających miejsce przed datą początkową,
  - 2) szkód powstałych wskutek stanów chorobowych nie wynikających z wypadków, o których mowa w ust.1,
  - 3) świadczeń przysługujących poszkodowanemu a podstawie przepisów ustawy, o której mowa w ust.1.
3. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust.1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego poniżej.
4. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust.1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę w wysokości ustalonej w umowie.

Sublimit w ramach sumy gwarancyjnej:

.....zł
na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia

_____
pieczęć i podpis Ubezpieczającego

_____
pieczęć i podpis przedstawiciela Towarzystwa

Załącznik do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria ..... nr .....

KLAUZULA Nr 04

szkody wynikłe z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (odpowiedzialność cywilna kontraktowa)

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień umowy ubezpieczenia określonych we wniosku i w ogólnych warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w mieniu lub na osobie wyrządzone osobom trzecim, wynikłe z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania.
2. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje szkód:
  - 1) powstałych w wyniku oddziaływania na kod genetyczny,
  - 2) wyrządzonych przez środki antykoncepcyjne, dioksyny, priony i wyroby tytoniowe,
  - 3) wyrządzonych przez rzecz wprowadzoną do obrotu,
  - 4) których przyczyną była jawna wada rzeczy lub wykonanej pracy albo usługi, w związku z którą została obniżona jej cena,
  - 5) powodujących roszczenia z tytułu gwarancji lub z tytułu rękojmi za wady, a także roszczenia o zapłatę kar umownych lub pokrycie kosztów świadczenia zastępczego w miejsce świadczenia niewykonanego, wykonanego niewłaściwie albo nieterminowo.
3. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę w wysokości ustalonej w umowie.

_____
pieczęć i podpis Ubezpieczającego

_____
pieczęć i podpis przedstawiciela Towarzystwa

Załącznik do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria ..... nr .....

KLAUZULA Nr 05

szkody w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą osób objętych ubezpieczeniem

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień umowy ubezpieczenia określonych we wniosku i w ogólnych warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą osób objętych ubezpieczeniem, polegające na uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie, niezależnie od źródła obowiązku odszkodowawczego (czyn niedozwolony, niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania).
2. Ubezpieczenie nie obejmuje:
  - 1) szkód w rzeczach, z których osoby objęte ubezpieczeniem korzystały na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu albo innego pokrewnego stosunku prawnego,
  - 2) szkód w rzeczach przyjętych w celu wykonania ich obróbki, czyszczenia, naprawy lub innych podobnych czynności, powstałych w czasie ich wykonywania,
  - 3) szkód w pojazdach mechanicznych lub ich wyposażeniu, albo rzeczach w nich pozostawionych,
  - 4) szkód w wartościach pieniężnych.
3. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust.1, ograniczona jest do wysokości sublimitów ustalonych poniżej, odrębnie dla każdego rodzaju rzeczy.
4. Dla szkód określonych w ust 1 ustala się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej poniżej, odrębnie dla każdego rodzaju rzeczy.
5. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust.1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę w wysokości ustalonej w umowie.

Rzeczy ruchome:

.....
.....
.....
.....
.....

(z wyłączeniem pojazdów mechanicznych i wartości pieniężnych)

Sublimit w ramach sumy gwarancyjnej:

.....zł
na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia

Franszyza redukcyjna:

10% odszkodowania, nie mniej niż .....zł

_____
pieczęć i podpis Ubezpieczającego

_____
pieczęć i podpis przedstawiciela Towarzystwa

Załącznik do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria ..... nr .....

KLAUZULA Nr 05A

szkody w pojazdach mechanicznych znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą osób objętych ubezpieczeniem

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień umowy ubezpieczenia określonych we wniosku i w ogólnych warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w pojazdach mechanicznych znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą osób objętych ubezpieczeniem oraz w ich wyposażeniu, polegające na ich uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie, niezależnie od źródła obowiązku odszkodowawczego (czyn niedozwolony, niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania).
2. Ubezpieczenie nie obejmuje:
  - 1) szkód w rzeczach, z których osoby objęte ubezpieczeniem korzystały na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu albo innego pokrewnego stosunku prawnego,
  - 2) szkód w rzeczach przyjętych w celu wykonania ich obróbki, czyszczenia, naprawy lub innych podobnych usług, powstałych w czasie ich wykonywania,
  - 3) szkód w wartościach pieniężnych oraz innych rzeczach pozostawionych w pojazdach, o których mowa w ust.1,
  - 4) szkód w pojazdach pochodzących z kradzieży,
  - 5) szkód powstałych w ogumieniu.
3. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust.1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego poniżej.
4. Dla szkód określonych w ust. 1 ustala się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej poniżej.
5. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust.1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę w wysokości ustalonej w umowie.

Sublimit w ramach sumy gwarancyjnej: .....zł
na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia

Franszyza redukcyjna: 20% odszkodowania, nie mniej niż .....zł

_____
pieczęć i podpis Ubezpieczającego

_____
pieczęć i podpis przedstawiciela Towarzystwa

Załącznik do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria ..... nr .....

KLAUZULA Nr 05B

szkody w wartościach pieniężnych znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą osób objętych ubezpieczeniem

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień umowy ubezpieczenia określonych we wniosku i w ogólnych warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w wartościach pieniężnych znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą osób objętych ubezpieczeniem, polegające na ich zniszczeniu, uszkodzeniu lub utracie niezależnie od źródła obowiązku odszkodowawczego (czyn niedozwolony, niewykonanie lub nienależycie wykonanie zobowiązania).
2. Ubezpieczenie nie obejmuje:
  - 1) szkód w wartościach pieniężnych, z których osoby objęte ubezpieczeniem korzystały na podstawie umowy najmu dzierżawy, użyczenia, leasingu albo innego pokrewnego stosunku prawnego,
  - 2) szkód w wartościach pieniężnych przyjętych w celu wykonania ich obróbki, czyszczenia, naprawy lub innych podobnych czynności, powstałych w czasie ich wykonywania
3. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust.1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego poniżej.
5. Dla szkód określonych w ust. 1 ustala się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej poniżej.
6. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust.1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę w wysokości ustalonej w umowie.

Sublimit w ramach sumy gwarancyjnej: .....zł
na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia

Franszyza redukcyjna: 20% odszkodowania, nie mniej niż .....zł

_____
pieczęć i podpis Ubezpieczającego

_____
pieczęć i podpis przedstawiciela Towarzystwa

Załącznik do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria ..... nr .....

KLAUZULA Nr 06

szkody wyrządzone osobom trzecim przed podwykonawców osób objętych ubezpieczeniem

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień umowy ubezpieczenia określonych we wniosku i w ogólnych warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w mieniu lub na osobie, wyrządzone osobom trzecim przez podwykonawców lub inne osoby, którym osoby objęte ubezpieczeniem powierzyły wykonanie pracy, usługi lub innych czynności; osoby te uważa się za objęte ubezpieczeniem w zakresie działalności zgłoszonej do ubezpieczenia przez Ubezpieczającego i tylko w odniesieniu do szkód wyrządzonych przy wykonywaniu powierzonych im przez Ubezpieczającego prac, usług lub innych czynności.
2. Ubezpieczenie nie obejmuje szkód powodujących roszczenia pomiędzy osobami objętymi ubezpieczeniem.
3. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust.1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego poniżej.
4. Za roszczenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust.1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę w wysokości ustalonej w umowie.

Sublimit w ramach sumy gwarancyjnej: .....zł
na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia

_____
pieczęć i podpis Ubezpieczającego

_____
pieczęć i podpis przedstawiciela Towarzystwa

Załącznik do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria ..... nr .....

KLAUZULA Nr 07

szkody wyrządzone przez wadliwie wykonane prace albo usługi

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień umowy ubezpieczenia określonych we wniosku i w ogólnych warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w mieniu lub na osobie, powstałe po przekazaniu przedmiotu wykonanej pracy lub usługi w użytkowanie odbiorcy, wynikłe z jej wadliwego wykonania przez osoby objęte ubezpieczeniem, niezależnie od źródła obowiązku odszkodowawczego (czyny niedozwolone, niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania).
2. Dla szkód określonych w ust 1 ustala się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej poniżej.
3. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust.1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę w wysokości określonej w umowie.

Franszyza redukcyjna dla szkód w mieniu: 20% odszkodowania, nie mniej niż .....

_____
pieczęć i podpis Ubezpieczającego

_____
pieczęć i podpis przedstawiciela Towarzystwa

Załącznik do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria ..... nr .....

KLAUZULA Nr 08

szkody wynikłe z zanieczyszczenia lub skażenia powietrza, wody lub gruntu wskutek zdarzeń nagłych i nieprzewidywalnych

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień umowy ubezpieczenia określonych we wniosku i w ogólnych warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w mieniu lub na osobie poniesione przez osoby trzecie oraz koszty usunięcia substancji zanieczyszczających z gleby (pod warunkiem, że do poniesienia ich Ubezpieczający został zobowiązany decyzją administracyjną upoważnionych do tego organów), powstałe w wyniku wyładowania, rozproszenia, wypuszczenia lub wydzielenia się (wycieku) dymu, pary, sadzy, kwasów, zasad, toksycznych chemikaliów (płynnych lub gazowych) zbędnych materiałów lub innych substancji do gleby, atmosfery bądź ciągu lub zbiornika wodnego na powierzchni lub w głębi gruntu, o ile zostały spełnione łącznie wszystkie poniższe warunki:
  - 1) przyczyną wyładowania, rozproszenia, wypuszczenia lub wydzielenia się jest zdarzenie nagłe i przypadkowe, nie zamierzone ani nie przewidziane przez Ubezpieczającego przy zachowaniu należytej staranności w prowadzeniu przedsiębiorstwa,
  - 2) przyczyna powstania szkody jest bezsporna,
  - 3) szkoda powstała wskutek działania lub zaniechania Ubezpieczającego w ramach ubezpieczonej działalności gospodarczej,
  - 4) początek zdarzenia wyrządzającego szkodę miał miejsce w okresie odpowiedzialności Towarzystwa z umowy obowiązującej w chwili wystąpienia początku zdarzenia, nie później jednak niż w ciągu 72 godzin od początku zdarzenia,
  - 5) zdarzenie zostało potwierdzone protokołem służby ochrony środowiska, straży pożarnej lub policji.
2. Ubezpieczenie nie obejmuje kosztów przywrócenia środowiska do stanu sprzed zdarzenia (z wyjątkiem kosztów, o których mowa w ust.1), a także czystych strat finansowych oraz kosztów usunięcia substancji zanieczyszczającej z gleby, wody lub innych składników majątku stanowiących własność albo użytkowanych przez Ubezpieczającego.
3. Dla szkód określonych w ust 1 ustala się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej poniżej.
4. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w niniejszej klauzuli Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę w wysokości określonej w umowie.

Franszyza redukcyjna dla szkód w mieniu: 20% odszkodowania, nie mniej niż .....

_____
pieczęć i podpis Ubezpieczającego

_____
pieczęć i podpis przedstawiciela Towarzystwa

Załącznik do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria ..... nr .....

KLAUZULA Nr 09

szkody w rzeczach poddanych obróbce, czyszczeniu lub naprawie

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień umowy ubezpieczenia, określonych we wniosku i w ogólnych warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w rzeczach ruchomych, stanowiących przedmiot obróbki, czyszczenia, naprawy lub innych czynności wykonywanych przez osoby objęte ubezpieczeniem, powstałe w czasie ich wykonywania.
2. Ubezpieczenie nie obejmuje:
  - 1) szkód w rzeczach, z których osoby objęte ubezpieczeniem korzystały na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu albo innego pokrewnego stosunku prawnego,
  - 2) utraty rzeczy nie wynikającej z ich zniszczenia lub uszkodzenia,
  - 3) szkód w wartościach pieniężnych i wszelkiego rodzaju dokumentach,
  - 4) szkód wyrządzonych podczas prac ładunkowych wszelkiego rodzaju.
3. Odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkody, o których mowa w ust.1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego poniżej.
4. Dla szkód określonych w ust.1 ustala się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej poniżej.
5. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust.1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę w wysokości określonej w umowie.

Sublimit w ramach sumy gwarancyjnej: .....zł
na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia

Franszyza redukcyjna : ..... zł

_____
pieczęć i podpis Ubezpieczającego

_____
pieczęć i podpis przedstawiciela Towarzystwa

Załącznik do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria ..... nr .....

KLAUZULA Nr 10

szkody wyrządzone przez pojazdy nie podlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień umowy ubezpieczenia określonych we wniosku i w ogólnych warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w mieniu lub na osobie, powstałe w związku z ruchem pojazdów nie podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej, z wyłączeniem szkód wyrządzonych przez osoby nie posiadające w chwili zdarzenia wyrządzającego szkodę stosownych uprawnień do kierowania danym pojazdem.
2. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust.1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego poniżej.
3. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust.1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę w wysokości określonej w umowie.

Sublimit w ramach sumy gwarancyjnej: .....zł
na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia

_____
pieczęć i podpis Ubezpieczającego

_____
pieczęć i podpis przedstawiciela Towarzystwa

Załącznik do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria ..... nr .....

KLAUZULA Nr 11

szkody wyrządzone w związku z organizowaniem imprez nie mających charakteru imprez masowych

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień umowy ubezpieczenia określonych we wniosku i w ogólnych warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej i użytkowania mienia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody wyrządzone uczestnikom w czasie i w wyniku przeprowadzania imprez, z wyłączeniem imprez masowych w rozumieniu ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz.U. Nr 106 poz. 680 z dnia 11.09.1997 z późn.zm.).
2. Za uczestnika imprezy uważa się osobę fizyczną znajdującą się w czasie trwania imprezy na terenie, na którym jest ona przeprowadzana, w charakterze widza, wykonawcy, zawodnika, sędziego, pracownika obsługi techniczno-administracyjnej.
3. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje odpowiedzialności cywilnej za szkody:
  - 1) powstałe w wyniku przeprowadzania pokazu sztucznych ogni,
  - 2) powstałe podczas przeprowadzania imprez z udziałem pojazdów mechanicznych, motocykli i innych pojazdów napędzanych silnikiem,
  - 3) poniesione przez Policję, służbę zdrowia, Państwową Straż Pożarną lub inne jednostki ochrony przeciwpożarowej w związku z działaniem w miejscu i w czasie trwania imprezy,
  - 4) wyrządzone przez osoby wykonujące czynności służb ochronnych i kontrolnych,
  - 5) wyrządzone przez osoby prowadzące podczas imprezy działalność dodatkową - gastronomiczną, reklamową itp.,
  - 6) poniesione przez pracowników Ubezpieczającego,
  - 7) powstałe w pojazdach lub rzeczach w nich pozostawionych.
4. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust.1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego poniżej.
5. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust.1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę w wysokości określonej w umowie.

Sublimit w ramach sumy gwarancyjnej:

.....zł
na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia

_____
pieczęć i podpis Ubezpieczającego

_____
pieczęć i podpis przedstawiciela Towarzystwa

Załącznik do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria ..... nr .....

KLAUZULA Nr 12

szkody wynikające z prowadzenia działalności hotelarskiej

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień umowy ubezpieczenia określonych we wniosku i w ogólnych warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w mieniu, polegające na jego uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie, wyrządzone w związku z prowadzeniem działalności hotelarskiej.
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje odpowiedzialności cywilnej za szkody wynikające z uszkodzenia, zniszczenia lub utraty:
  - 1) futer naturalnych, sprzętu elektronicznego lub optycznego lub żywych zwierząt,
  - 2) pojazdów mechanicznych lub ich wyposażenia oraz rzeczy pozostawionych w pojazdach,
  - 3) wartości pieniężnych,
  - 4) mienia, które Ubezpieczający przyjął na przechowanie.
3. W ramach określonej w umowie sumy gwarancyjnej, wysokość odszkodowania za uszkodzenie, zniszczenie lub utratę rzeczy wniesionych do hotelu nie może przekroczyć, względem jednego gościa hotelowego, limitu w wysokości 100-krotnej należności za wynajęty pokój na jedną dobę. Jednakże wysokość odszkodowania za uszkodzenie, zniszczenie lub utratę każdej rzeczy nie może przekroczyć limitu w wysokości 50-krotnej należności za wynajęty pokój na jedną dobę.
4. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust.1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego poniżej.
5. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust.1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę w wysokości ustalonej w umowie.

Sublimit w ramach sumy gwarancyjnej:

.....zł
na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia

_____
pieczęć i podpis Ubezpieczającego

_____
pieczęć i podpis przedstawiciela Towarzystwa

Załącznik do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria ..... nr .....

KLAUZULA Nr 13

szkody wyrządzone w związku z zakażeniem salmonellą

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień umowy ubezpieczenia określonych we wniosku i w ogólnych warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody na osobie, wyrządzone w związku z przeniesieniem zakażenia salmonellą.
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z przeniesieniem pozostałych chorób zakaźnych.
3. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust.1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego poniżej.
4. Dla szkód określonych w ust 1 ustala się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej poniżej.
5. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust.1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę w wysokości ustalonej w umowie.

Sublimit w ramach sumy gwarancyjnej: .....zł
na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia

Franszyza redukcyjna: 10% odszkodowania, nie mniej niż 500,00 zł

_____
pieczęć i podpis Ubezpieczającego

_____
pieczęć i podpis przedstawiciela Towarzystwa

Załącznik do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria ..... nr .....

KLAUZULA Nr 14

szkody powstałe w następstwie awarii, niewłaściwego działania lub eksploatacji urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień umowy ubezpieczenia określonych we wniosku i w ogólnych warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w mieniu, powstałe w następstwie awarii, niewłaściwego działania lub eksploatacji urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania, powstałe w związku z użytkowaniem przez Ubezpieczającego pomieszczenia lub nieruchomości.
2. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust.1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego poniżej.
3. Dla szkód określonych w ust 1 ustala się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej poniżej.
4. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust.1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę w wysokości ustalonej w umowie.

Sublimit w ramach sumy gwarancyjnej: .....zł
na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia

Franszyza redukcyjna: 10% odszkodowania, nie mniej niż 500,00 zł

_____
pieczęć i podpis Ubezpieczającego

_____
pieczęć i podpis przedstawiciela Towarzystwa

Załącznik do umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria ..... nr .....

KLAUZULA Nr 15

rozszerzenie terytorialnego zakresu ubezpieczenia

1. Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień umowy ubezpieczenia określonych we wniosku i w ogólnych warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w mieniu lub na osobie, powstałe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem szkód powstałych na terytorium Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, Kanady i ich posiadłości oraz Meksyku.
2. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust.1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę w wysokości ustalonej w umowie.

_____
pieczęć i podpis Ubezpieczającego

_____
pieczęć i podpis przedstawiciela Towarzystwa